

ชื่อเรื่อง	รูปแบบและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 11
ผู้วิจัย	นางสาวระพีพรรณ ร้อยพิลา
หน่วยงาน	สำนักงานศึกษาธิการภาค 11
ปีที่ดำเนินงาน	2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 11 2) ทหารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 11 และ 3) หาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ดำเนินการวิจัย 3 ระยะ 6 ขั้นตอน ดังนี้ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบรูปแบบ ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 กำหนดกรอบแนวคิด ในการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 การร่างรูปแบบองค์ประกอบ และแนวทางการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยง ระยะที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบ ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 3 การสร้างรูปแบบ ขั้นตอนที่ 4 การตรวจสอบรูปแบบ ระยะที่ 3 การทดลองใช้และยืนยันรูปแบบ ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 5 การทดลองใช้รูปแบบ ขั้นตอนที่ 6 การยืนยันความเหมาะสมของรูปแบบ องค์ประกอบรูปแบบและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารหน่วยงาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 11 จำนวน 3 จังหวัด คือ สกลนคร นครพนม และมุกดาหาร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความสอดคล้อง แบบสนทนากลุ่ม แบบประชาพิจารณ์ แบบประเมินยืนยันความเหมาะสม และแบบประเมินความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อหาจัดหมวดหมู่ของเนื้อหาและนำเสนอโดยความเรียง นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 11 มีดังนี้คือ

1.1 ด้านองค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 1) การร่างหลักสูตร 2) การใช้หลักสูตร 3) การประเมินหลักสูตร

1.2 ด้านหลักสูตร ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรที่มีการเชื่อมโยงความรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกับวิชาต่าง ๆ ในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา 2) การมุ่งเน้นการเตรียมประชากร ที่ทำงานในระบบ (Labor extensive) การเชื่อมโยงความรู้ขั้นพื้นฐานไปสู่ความรู้ขั้นสูง 3) หลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการเรียนรู้ภาคทฤษฎีควบคู่กับการปฏิบัติ เน้นการสร้าง ความเข้าใจ การนำไปใช้ และการประยุกต์ 4) หลักสูตรที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในห้องเรียน มีความยืดหยุ่น ไม่เป็นหลักสูตรที่แยก ออกจากการเรียนการสอนปกติ ไม่เป็นการใช้เวลาเพื่อการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น อันจะเป็นภาระกับผู้เรียนและผู้สอน

1.3 ด้านกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย 1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรต่อเนื่อง (Objective) เป็นการพัฒนาผู้เรียนครอบคลุม 4 H โดยอาศัยเนื้อหาและกระบวนการของ STEM 2) เป็นรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่พึงประสงค์ (Model) 3) องค์ประกอบของหลักสูตร (Curriculum Component) 4) การจัดการเรียนการสอน (Instructional Model) 5) ระยะเวลา (Time) จัดการเรียน การสอนตามหลักสูตร 6) ผลลัพธ์ของการจัดหลักสูตรต่อเนื่อง (Output) 7) ข้อมูลอ้างอิงเชิงประจักษ์ (Evidence Base Practice : EBP) 8) เอกสารประกอบการคัดเลือกเอกสารข้อมูลที่ต้องใช้ประกอบการ คัดเลือกรูปแบบ หลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา 9) ข้อเสนอแนะ อื่น ๆ ควรมีการทำข้อตกลงระดับนโยบายการพัฒนาหลักสูตรร่วมกันตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา อุดมศึกษา

1.4 ด้านโครงสร้างองค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย 1) ชื่อหลักสูตร ภาษาไทย 2) ชื่อหลักสูตร ภาษาอังกฤษ 3) ระยะเวลา จำนวนชั่วโมง ของหลักสูตร ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ 4) ระดับการสอน 5) สมรรถนะของหลักสูตร 6) คำอธิบายของหลักสูตร 7) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 8) การศึกษาและการปฏิบัติ 9) รูปแบบ เทคนิคการจัดการศึกษา 10) สื่อ เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ 11) เอกสารอ้างอิง /เอกสารประกอบการศึกษา/แหล่งเรียนรู้ 12) แนวทางการประเมิน 13) พื้นความรู้ และคุณสมบัติของผู้เรียนหรือนักเรียนนักศึกษา 14) คุณสมบัติผู้สอน 15) คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร

2. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ประกอบด้วย

2.1 การร่างหลักสูตร มีดังนี้ 1) กำหนดหลักสูตร 2) รูปแบบหลักสูตร 3) โครงสร้างและ องค์ประกอบหลักสูตร 4) วัตถุประสงค์ 5) เนื้อหา 6) การวัดและประเมินผล 7) การตรวจสอบหลักสูตร 8) การปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

2.2 การใช้หลักสูตร มีดังนี้ 1) การอนุมัติหลักสูตรการวางแผน 2) การใช้หลักสูตร การเตรียม ความพร้อมของบุคลากร งบประมาณ สถานที่ วัสดุฯ 3) การบริหารหลักสูตรการดำเนินการตามแผน (1) กิจกรรมการเรียนรู้ (2) ตารางสอน (3) แผนการสอน (4) แบบเรียน (5)การเตรียมความพร้อมของ ผู้เรียน (4) การประเมินผล

2.3 การประเมินหลักสูตร มีดังนี้ 1) วางแผนการประเมิน 2) การเก็บข้อมูล 3) การวิเคราะห์ ข้อมูล 4) การรายงานผลข้อมูล (1) เอกสารหลักสูตร (2) ระบบบริหาร (3) การจัดการเรียนการสอน (4) ผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน

3. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา ในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ประกอบด้วย

3.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ

3.2 การทดลองใช้หลักสูตร

3.3 การนิเทศติดตาม

คำสำคัญ รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรเชื่อมโยง, แนวทางการพัฒนาหลักสูตรเชื่อมโยง

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการเสริมสร้างประสิทธิภาพการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคกระทรวงศึกษาธิการ
ผู้วิจัย	นางสาวระพีพรรณ ร้อยพิลา
หน่วยงาน	สำนักงานศึกษาธิการภาค 10
ปีที่ดำเนินงาน	2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพ ปัญหาของการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการเสริมสร้างประสิทธิภาพการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคกระทรวงศึกษาธิการ 2) หาแนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการเสริมสร้างประสิทธิภาพการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาค กระทรวงศึกษาธิการ 3) ติดตามผลการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการเสริมสร้างประสิทธิภาพการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคกระทรวงศึกษาธิการ ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) แบบ PAOR มี 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติการ (Action) การสังเกตการณ์ (Observation) และการสะท้อนกลับ (Reflection) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ บุคลากร ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 10 จำนวน 21 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบประเมินยืนยันความเหมาะสมของคู่มือการพัฒนา แบบประเมินการใช้คู่มือ แบบประเมินการประชุมเชิงปฏิบัติการ และแบบประเมินความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติ การหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จัดหมวดหมู่ของเนื้อหาและนำเสนอโดยความเรียง นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพ ปัญหาของการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการเสริมสร้างประสิทธิภาพการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสภาพการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการเสริมสร้างประสิทธิภาพการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านปัญหา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2) แนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการเสริมสร้างประสิทธิภาพการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย

2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติสร้างการรับรู้การพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการเสริมสร้างประสิทธิภาพการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคกระทรวงศึกษาธิการ เวลา 1 วัน พบว่า ระดับความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2.2 การใช้คู่มือการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการเสริมสร้างประสิทธิภาพการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 4 ชุดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ชุดที่ 1 การพัฒนาตนเอง ชุดที่ 2 การทำงานเป็นทีม ชุดที่ 3 การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ชุดที่ 4 การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ กระบวนการพัฒนาการเสริมสร้างประสิทธิภาพของบุคลากร ระยะเวลา 5-19 สิงหาคม 2562 (30 ชั่วโมง) มี 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การศึกษาด้วยตนเอง แบ่งออกเป็น 2 ระยะ

1.1 กิจกรรมแรกพบ ปฐมนิเทศ

1.2 การศึกษาเอกสารการเรียนรู้ด้วยตนเอง 4 ชุด

ขั้นที่ 2 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ขั้นที่ 3 การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้

ขั้นที่ 4 การประเมินความพึงพอใจในการใช้คู่มือการพัฒนาศักยภาพบุคลากร

ในการเสริมสร้างประสิทธิภาพการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 4 ชุด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3) ผลการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการเสริมสร้างประสิทธิภาพการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคกระทรวงศึกษาธิการ ก่อนการพัฒนา พบว่า การพัฒนาด้านสมรรถนะและทักษะ ได้แก่ การพัฒนาตนเอง และ การทำงานเป็นทีม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ และการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง หลังจากการพัฒนา พบว่า การพัฒนาด้านสมรรถนะและทักษะทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

คำสำคัญ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร , การเสริมสร้างประสิทธิภาพ